

**2020 HAZİRAN AYI DÜNYA, TÜRKİYE
VE MALATYA EKONOMİSİNDEKİ
GELİŞMELER**

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret Borsası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	5
1) Dış Ticaret.....	5
2) Enflasyon.....	9
3) İşgücü Piyasası.....	10
4) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	11
5) Güven Endeksleri.....	12
6) Ödemeler Dengesi.....	13
7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	14
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	16
1) Dış Ticaret.....	16
2) Yatırım Teşvikleri.....	18
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	19
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	20
5) Konut Satış İstatistikleri.....	22
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	23
7) Bankacılık İstatistikleri.....	23

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2020 yılı Haziran ayında meydana gelen önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

1 – 5 Haziran 1. Hafta:

- ABD’de Mayıs ayında tarım dışı istihdam düşüş beklentilerine karşın 2 milyon 509 bin arttı
- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuranların sayısı beklentilerin biraz üzerinde gerçekleşerek 1 milyon 877 bine geriledi
- ABD’de Nisan ayında 41,5 olan ISM İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), Mayıs ayında toparlanarak 43,1 seviyesinde gerçekleşti
- ABD’de Mayıs ayında ISM İmalat Dışı Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) ise 45,4 ile beklentilerin üzerinde açıklandı
- Avrupa Merkez Bankası piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizini %0 ve mevduat faizini %0,5 seviyesinde sabit bıraktı. Ayrıca ECB, Pandemi Acil Varlık Alım Programını 600 milyar Euro artırarak 1 trilyon 350 milyar Euro seviyesine çıkardığını açıkladı
- Euro Alanı’nda Mayıs ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) 30,5 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti
- Euro Alanı’nda Mayıs ayında %8,2 olması beklenen işsizlik oranı %7,3 seviyesinde gerçekleşti
- Çin’de Nisan ayında 44,4 seviyesinde olan Caixin Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) Mayıs ayında 55 seviyesine yükselerek 50 eşik değerinin üzerinde değer aldı
- Almanya’da Mayıs ayında işsizlik oranı bir önceki aya göre artışla beklentilerin biraz üzerinde kalarak %6,3 seviyesinde gerçekleşti
- İngiltere’de Mayıs ayında hizmet ve imalat sektörlerinin birlikte değerlendirildiği bileşik PMI endeksi 30 değerini alarak toparlanma sinyalleri verdi Nisan ayında endeks 13,8 seviyesinde idi

8 – 12 Haziran 2. Hafta:

- ABD Merkez Bankası politika faiz oranlarını değişiklik yapmayarak %0-0,25 aralığında bıraktı
- ABD’de son haftada işsizlik haklarından yararlanma başvuruları 1 milyon 542 bin olarak beklentilerin biraz altında gerçekleşti
- ABD’de Mayıs ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bir önceki aya göre %0,1 azalırken, bir önceki yılın aynı ayına göre %0,1 arttı
- Euro Alanı 2020 yılı ilk çeyrek büyümesini %3,8’den %3,6’ya revize edildi
- Almanya’da Mart ayında sanayi üretimi bir önceki aya göre %17,9 ile beklentilerin üzerinde azaldı
- İngiltere’de Nisan ayında bir önceki aya göre imalat üretimi %24,3 sanayi üretimi %20,3 ile beklentilerin üzerinde azaldı

15 – 19 Haziran 3. Hafta:

- ABD’de Mayıs ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %17,7 ile beklentilerin üzerinde arttı
- ABD’de Mayıs ayında sanayi üretimi, bir önceki yılın aynı ayına göre %15,3 azalırken, bir önceki aya göre %1,4 ile %2,9 olan beklentinin altında arttı
- ABD’de son haftada işsizlik haklarından yararlanma başvuruları, 1 milyon 508 bin kişi olarak beklentilerin üzerinde geldi
- ABD’de Mayıs ayında yeni konut başlangıçları, bir önceki aya kıyasla %4,3 artışla tahminlerin altında kalarak 974 bin adet düzeyinde gerçekleşti
- ABD’de Mayıs ayında inşaat izinleri, düşük mortgage faizlerinin etkisiyle bir önceki aya kıyasla %14,4 artarak 1 milyon 220 bin düzeyinde gerçekleşti
- Euro Alanı’nda Mayıs ayında tüketici fiyat endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre %0,1 artarken, bir önceki aya göre %0,1 azaldı
- İngiltere’de Mayıs ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %12 ile beklentilerin üzerinde artış gösterdi
- İngiltere Merkez Bankası BoE beklentiler doğrultusunda %0,1 olan politika faizini değiştirmeyenken, tahvil alım programını 645 milyar £’den 745 milyar £’e yükseltti
- Almanya’da Mayıs ayında tüketici fiyat endeksi, bir önceki aya göre %0,1 azaldı
- Japonya Merkez Bankası, beklentilere paralel olarak para politikasında herhangi bir değişikliğe gitmeyerek faiz oranını %0,1 seviyesinde tuttu

22 – 26 Haziran 4. Hafta:

- ABD’de Mayıs ayında ikinci el konut satışları bir önceki aya göre %9,7 azalarak 3,9 milyon adet oldu
- ABD’de Mayıs ayında yeni konut satışları 676 bin adet ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Haziran ayında öncü verilere göre Üretim Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), beklentilerin üzerinde gerçekleşerek 49,6 oldu
- ABD ekonomisi 2020 yılının ilk çeyreğinde beklentiler paralelinde çeyreklik bazda %5 daraldı
- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuranların sayısı 1,5 milyon düzeyine gerilese de beklentilerin üzerinde seyretti
- ABD’de Mayıs ayında dayanıklı mal siparişleri, bir önceki aya göre %15,8 ile beklentilerin üzerinde artış kaydetti
- Euro Alanı’nda öncü verilere göre Haziran ayında tüketici güven endeksi, -14,7 seviyesinde gerçekleşti
- Euro Alanı’nda öncü verilere göre Haziran ayında hizmet ve imalat sektörlerini birlikte değerlendiren Markit Bileşik Satın Alma Müdürleri Endeksi PMI beklentileri aşarak 47,5 oldu
- Uluslararası Para Fonu daha önce -%3 olarak açıkladığı 2020 yılı küresel büyüme tahminini -%4,9’a revize etti
- Avrupa Merkez Bankası Euro Alanı dışındaki merkez bankalarına teminat karşılığı Euro likiditesi sağlayacağı 2021 Haziran ayına kadar sürecek bir repo programı başlattığını duyurdu

29 Haziran – 3 Temmuz 5. Hafta:

- ABD'de Mayıs ayında bekleyen konut satışları bir önceki aya göre 44,3 ile piyasa beklentisinin üzerinde arttı
- ABD'de Haziran ayında ADP özel sektör istihdamı 2,4 milyon kişi artışla 3 milyon olan beklentinin altında kaldı
- ABD'de Haziran ayında tarım dışı istihdam 4,8 milyon kişi ile 3 milyon olan beklentinin üzerinde arttı
- ABD'de Mayıs ayında %13,3 olan işsizlik oranı Haziran ayında %11,1 seviyesinde gerçekleşti
- ABD'de son haftada işsizlik maaşı başvurusunda bulunanların sayısı bir önceki haftaya göre azalarak 1 4 milyon kişi oldu
- ABD'de Mayıs ayında fabrika siparişleri bir önceki aya göre %8 ile beklentilerin altında artış kaydetti
- ABD'de Haziran ayında ISM İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 52,6 düzeyine çıkarak beklentilerin üzerinde değer aldı
- Euro Alanı'nda Haziran ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 47,4 oldu
- Euro Alanı'nda Nisan'da %7,3 olan işsizlik oranı Mayıs ayında %7,4 oldu
- Çin'de Haziran ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 50,9 ile beklentilerin bir miktar üzerinde gerçekleşti

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Haziran ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 15,77, ithalat ise % 8,24 oranında artmıştır.

2020 yılı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 15,77 artarak 13 milyar 469 milyon dolar,
- İthalat, % 8,24 artarak 16 milyar 305 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 11,52 artarak 29 milyar 774 milyon dolar olmuştur.
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 82,61 seviyesine yükselmiştir.

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 6,38 oranında azalış ile 167 milyar 525 milyon dolar, ithalat ise % 0,99 oranında azalış ile 207 milyar 90 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 2,44 oranında azalarak 374 milyar 614 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 80,89 olmuştur.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	11.635	13.469	15,77	88.364	75.055	-15,06
İthalat	15.064	16.305	8,24	102.152	98.896	-3,19
Dış Ticaret Hacmi	26.699	29.774	11,52	190.516	173.951	-8,69
Dış Ticaret Dengesi	-3.430	-2.836	-17,31	-13.788	-23.842	72,92
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	77,2	82,6		86,5	75,9	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 515 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (5 milyar 290 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 564 milyon dolar) grupları takip etmiştir. Bu 3 ana ürün grubun Haziran ayı ihracatında da önemli artışlar yaşandığı görülmektedir.

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (12 milyar 13 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 402 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 859 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.470	1.564	6,40	10.764	8.348	-22,45
2	Ham madde (Ara mallar)	5.578	6.515	16,81	42.235	36.749	-12,99
3	Tüketim malları	4.510	5.290	17,29	34.909	29.476	-15,56
	Diğer	76	99	29,77	455	482	5,83
Toplam		11.635	13.469	15,77	88.364	75.055	-15,06

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 3: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.887	2.402	27,29	12.073	13.508	11,88
2	Ham madde (Ara mallar)	11.525	12.013	4,23	79.818	74.873	-6,20
3	Tüketim malları	1.611	1.859	15,38	9.971	10.213	2,42
	Diğer	42	32	-23,78	289	303	4,89
Toplam		15.064	16.305	8,24	102.152	98.896	-3,19

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Haziran ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 15,07, ithalat ise % 11,07 oranında artmıştır.

2020 yılı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 15,07 artarak 12 milyar 733 milyon dolar,
- İthalat, % 11,07 artarak 15 milyar 830 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 12,82 artarak 28 milyar 563 milyon dolar olmuştur.
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 80,43'e yükselmiştir.

Tablo 4: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	11.065	12.733	15,07	83.679	70.909	-15,26
İthalat	14.253	15.830	11,07	98.562	94.523	-4,10
Dış Ticaret Hacmi	25.318	28.563	12,82	182.241	165.432	-9,22
Dış Ticaret Dengesi	-3.189	-3.098	-2,84	-14.883	-23.614	58,66
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	77,6	80,4		84,9	75,0	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 83 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (5 milyar 74 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 476 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (11 milyar 753 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 325 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 713 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.390	1.476	6,20	10.103	7.863	-22,18
2	Ham madde (Ara mallar)	5.209	6.083	16,78	39.639	34.435	-13,13
3	Tüketim malları	4.331	5.074	17,18	33.429	28.193	-15,66
	Diğer	135	99	-26,93	508	418	-17,71
Toplam		11.065	12.733	15,07	83.679	70.909	-15,26

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.858	2.325	25,14	12.014	13.082	8,89
2	Ham madde (Ara mallar)	11.011	11.753	6,74	77.632	71.988	-7,27
3	Tüketim malları	1.341	1.713	27,72	8.631	9.117	5,63
	Diğer	42	39	-8,36	286	336	17,52
Toplam		14.253	15.830	11,07	98.562	94.523	-4,10

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.071	1.210	12,92	7.688	6.602	-14,13
2	İngiltere	681	990	45,32	4.986	4.311	-13,54
3	ABD	466	719	54,56	3.900	4.088	4,80
4	Irak	514	612	19,03	4.116	3.564	-13,42
5	İtalya	613	587	-4,19	4.677	3.412	-27,06
	Diğer	7.720	8.614	11,59	58.311	48.933	-16,08
Toplam		11.065	12.733	15,07	83.679	70.909	-15,26

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Çin	1.276	1.851	45,10	8.597	9.830	14,34
2	Almanya	1.192	1.502	26,01	8.429	8.674	2,91
3	Rusya Federasyonu	1.535	1.155	-24,79	10.541	8.243	-21,80
4	Irak	147	1.104	650,81	346	3.465	900,13
5	ABD	919	779	-15,21	5.327	5.685	6,73
	Diğer	9.183	9.439	2,78	65.322	58.626	-10,25
Toplam		14.253	15.830	11,07	98.562	94.523	-4,10

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Enflasyon

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre %1,13, bir önceki yılın Aralık ayına göre %5,75, bir önceki yılın aynı ayına göre %12,62 ve on iki aylık ortalamalara göre %11,88 artış gerçekleşti.

Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre %0,69, bir önceki yılın Aralık ayına göre %6,89, bir önceki yılın aynı ayına göre %6,17 ve on iki aylık ortalamalara göre %7,74 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

3) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı Nisan döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 427 bin kişi azalarak 3 milyon 775 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,2 puanlık azalış ile %12,8 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 0,1 puanlık azalış ile %14,9 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Nisan döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 2 milyon 585 bin kişi azalarak 25 milyon 614 bin kişi, istihdam oranı ise 4,9 puanlık azalış ile %41,1 oldu.

Bu dönemde, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 491 bin, sanayi sektöründe 209 bin, inşaat sektöründe 361 bin, hizmet sektöründe 1 milyon 524 bin kişi azaldı. İstihdam edilenlerin %17,5'i tarım, %20,9'u sanayi, %4,9'u inşaat, %56,7'si ise hizmet sektöründe yer aldı.

İşgücü 2020 yılı Nisan döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 3 milyon 13 bin kişi azalarak 29 milyon 388 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 5,7 puanlık azalış ile %47,2 olarak gerçekleşti.

Tablo 9: 2020 Nisan Ayı Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, (Bin kişi)

	Toplam			Erkek			Kadın		
	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark
Nüfus	61 261	62 320	1 059	30 270	30 811	541	30 990	31 509	519
İşgücü	32 401	29 388	-3 013	21 720	20 191	-1 529	10 681	9 197	-1 484
İstihdam	28 199	25 614	-2 585	19 144	17 631	-1 513	9 055	7 982	-1 073
Tarım	4 976	4 485	-491	2 791	2 731	-60	2 185	1 754	-431
Sanayi	5 553	5 344	-209	4 156	4 063	-93	1 398	1 281	-117
İnşaat	1 611	1 250	-361	1 537	1 178	-359	73	72	-1
Hizmet	16 059	14 535	-1 524	10 660	9 660	-1 000	5 399	4 876	-523
İşsiz	4 202	3 775	-427	2 576	2 559	-17	1 626	1 215	-411
İşgücüne dahil olmayanlar	28 860	32 932	4 072	8 550	10 620	2 070	20 310	22 312	2 002
İşgücüne katılma oranı (%)	52,9	47,2	-5,7	71,8	65,5	-6,3	34,5	29,2	-5,3
İstihdam oranı (%)	46,0	41,1	-4,9	63,2	57,2	-6,0	29,2	25,3	-3,9
İşsizlik oranı (%)	13,0	12,8	-0,2	11,9	12,7	0,8	15,2	13,2	-2,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	15,0	14,9	-0,1	13,2	14,3	1,1	18,9	16,2	-2,7

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Kaynak: TÜİK

4) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2020 Haziran ayında bir önceki aya göre 3,4 puan artarak yüzde 66,0 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 62,7) göre 3,1 puan artarak yüzde 65,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2019	2020
Ocak	74,4	75,5
Şubat	74,0	76,0
Mart	74,3	75,3
Nisan	75,0	61,6
Mayıs	76,3	62,6
Haziran	77,1	66,0
Temmuz	76,2	
Ağustos	76,6	
Eylül	76,3	
Ekim	76,4	
Kasım	77,2	
Aralık	77,0	

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %19,9 azaldı.

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Mayıs ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %14,2, imalat sanayi sektörü endeksi %20,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %13,3 azaldı.

Sanayi üretimi bir önceki aya göre aylık %17,4 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Mayıs ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %4,5, imalat sanayi sektörü endeksi %19,3 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %4,9 arttı.

Şekil 3: Sanayi Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

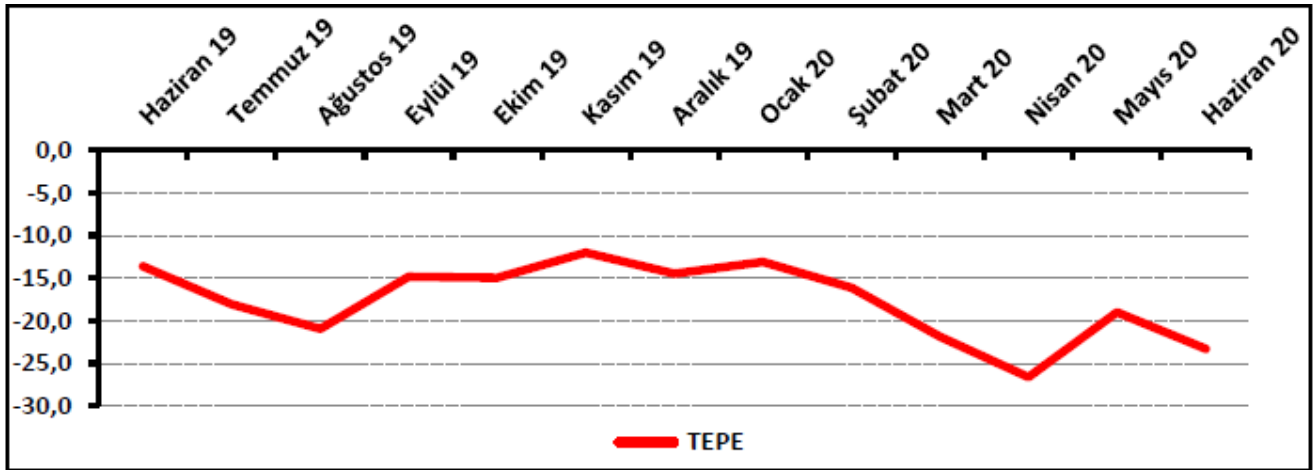
Kaynak: TÜİK

5) Güven Endeksleri

COVID-19 etkisiyle nisan ayında düşüşe geçen ve işyerlerinin açılmasıyla mayıs ayında bir önceki aya kıyasla toparlanma yaşayan perakende güveni haziran ayında tekrar azaldı. TEPE, Haziran 2020’de bir önceki aya göre 4,3 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 9,7 puan azaldı. Perakende güveninin geçen aya kıyasla azalışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme etkili oldu. Haziran ayında yapılan TEPE anketi kapsamında perakendecilerin yüzde 75’i geçtiğimiz 3 ayda işlerinin azaldığını, yüzde 38’i ise önümüzdeki 3 ayda işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörü, haziran ayında da perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Haziran ayında -23,3 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 9,7 puan, geçen aya göre 4,3 puan azaldı. TEPE değerinin geçen aya göre azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme etkili oldu.

Şekil 4: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

Kaynak: TEPAV

Ekonomik güven endeksi Mayıs ayında 61,7 iken, Haziran ayında %19,1 oranında artarak 73,5 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Tüketici güven endeksi bir önceki aya göre Haziran ayında %5,2 oranında artarak 62,6 değerini, reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre %22,2 oranında artarak 89,8 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %8,5 oranında artarak 55,5 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %9,3 oranında artarak 86,4 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %33,1 oranında artarak 78,0 değerini aldı.

Şekil 5: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

6) Ödemeler Dengesi

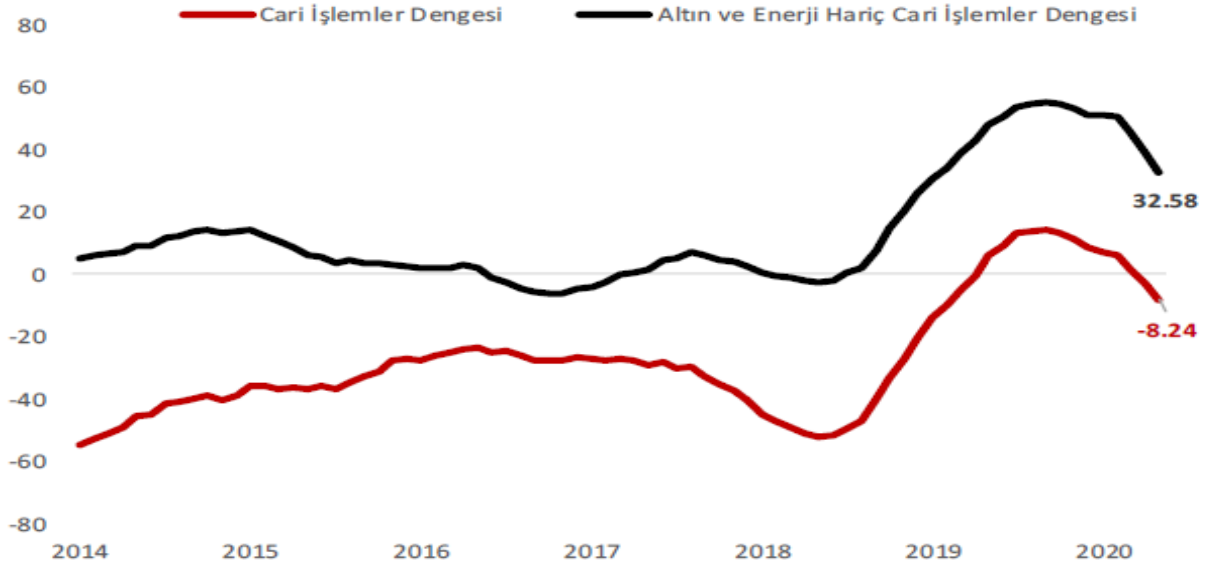
2019 Mayıs'ta 1,1 milyar dolar fazla veren cari işlemler hesabı 2020'nin aynı ayında 3,8 milyar dolar açık verdi. Bu dönemde enerji dışı denge 4,0 milyar dolar fazladan 2,7 milyar dolar açığa dönerken, altın ve enerji hariç dengede de 4,3 milyar dolar fazladan 1,8 milyar dolar açığa dönüldü. Böylece Mayıs itibarıyla 12 aylık top-lamlarda genel cari işlemler açığı 3,4 milyardan 8,2 milyara çıkarken, enerji ve altın hariç cari işlemler fazlası ise 38,8 milyardan 32,6 milyara indi.

İthalatın yıllık bazda Mayıs'ta %27,8 daralmasına karşın ihracatın %40,9 ile daha hızlı daralmayı sürdürmesiyle, 2019'un aynı ayında 1,7 milyar dolar olan dış ticaret açığı 3,4 milyara genişledi. Hizmetler tarafında ise taşımacılık dengesinde %69,2'lik daralma yaşanırken, turizmden Nisan'da olduğu gibi herhangi bir gelir kaydedilemedi. Öte yandan, Mayıs'ta birincil gelir dengesindeki çıkışın hız kesmesi toplam cari açığı artıran sınırlayıcı unsur olarak öne çıktı.

Bu dönemde sadece 118 milyon dolar net doğrudan yabancı yatırım girişi olurken, net portföy yatırımlarında 2,5 milyar dolarlık çıkış kaydedildi. Bu dönemde uzun vadeli dış borçlarda net 3,3 milyar dolar ödeme yapılırken, kısa vadelerde sadece 396 milyon dolar net borçlanma gerçekleştirildi. Mayıs'ta bankacılık sektörünün uzun vadeli dış borç çevirme oranı %86,3 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda sırasıyla %66,7 ve %81,5 olarak gerçekleşti. Mayıs itibarıyla 12 aylık toplamda dış borç çevirme oranları bankacılıkta %73,2, diğer sektörlerde %76,2 ve toplamda %74,6 seviyesinde bulunuyor. Bu sonuçlar çerçevesinde, Katar ile yapılan swap anlaşmasının artırılmasına rağmen resmi rezervlerde sadece 2,7 milyar dolar artış kaydedildi. Net hata-noksan kaleminde ise 829 milyon dolar çıkış gerçekleşti.

Mayıs verileriyle birlikte, 2019 ilk beş ayında 187 milyon dolar fazla veren genel cari işlemler hesabı 2020'nin aynı döneminde 16 milyar 720 milyon dolar açık verdi.

Şekil 6: Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)

Kaynak: TSKB

7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 yılı Mayıs ayında kurulan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %22,22 artış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %22,22 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %76,35 artmış olup kurulan kooperatif sayısı %36,92 oranında azalmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %23,32 oranında artış olup kapanan kooperatif sayısı %63,64 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %18,22 oranında azalış olmuştur.

Kapanan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %41,57 azalış oldu.

- 2020 yılı Mayıs ayında, 2019 yılı Mayıs ayına göre kurulan şirket sayısı %48,46 kurulan kooperatif sayısı %67,97 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %12,61 oranında azalmıştır.
- 2020 yılı Mayıs ayında, kapanan şirket sayısı 2019 yılının aynı ayına göre %41,57 kapanan kooperatif sayısında %94,12 oranında azalış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %14,19 oranında artış olmuştur.

2020 yılının ilk beş ayında kurulan şirket sayısı, 2019 yılının aynı dönemine göre %3,48 oranında azaldı.

- 2020 yılının ilk beş ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kurulan şirket sayısında %3,48 azalış olup kurulan kooperatif sayısında %3,30 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %5,12 oranında artış gözlenmiştir.
- 2020 yılının ilk beş ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısında %3,38, kapanan kooperatif sayısında %23,40 oranında azalış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %13,06 oranında artış gözlenmiştir.

Tablo 11: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Mayıs 2020

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	MAYIS 2020	NİSAN 2020	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	MAYIS 2019	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- MAYIS (5 Aylık)		
							2019	2020	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	3.438	2.813	22,22	6.670	-48,46	35.392	34.159	-3,48
	Kooperatif	41	65	-36,92	128	-67,97	485	501	3,30
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.566	888	76,35	1.792	-12,61	10.356	10.886	5,12
Tasfiye	Şirket	612	549	11,48	1.256	-51,27	5.997	5.638	-5,99
	Kooperatif	5	4	25,00	85	-94,12	305	158	-48,20
Kapanan**	Şirket	513	416	23,32	878	-41,57	4.796	4.634	-3,38
	Kooperatif	4	11	-63,64	68	-94,12	376	288	-23,40
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.360	1.663	-18,22	1.191	14,19	9.296	10.510	13,06

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2020 Haziran Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 30 HAZİRAN			1 OCAK - 30 HAZİRAN		
	2019	2020	% Değ.	2019	2020	% Değ.
Çelik	2,75	29,14	960,15	240,82	817,44	239,43
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	982,54	1.618,33	64,71	5.259,13	9.222,11	75,35
Demir ve Demir Dışı Metaller	240,42	50,57	-78,97	1.020,56	181,34	-82,23
Deri ve Deri Mamulleri	2,45	1,87	-23,47	9,56	62,74	556,20
Diğer Sanayi Ürünleri	1,16	0,01	-99,04	4,71	0,11	-97,75
Elektrik Elektronik	326,30	536,89	64,54	5.054,68	4.217,05	-16,57
Fındık ve Mamulleri	422,08	439,76	4,19	2.697,47	2.989,38	10,82
Halı	15,71	0,00	-100,00	95,92	4,45	-95,36
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	6.893,22	389,89	-94,34	50.854,98	18.237,85	-64,14
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	521,76	639,96	22,65	4.382,67	3.616,90	-17,47
İklimlendirme Sanayii	59,89	40,51	-32,35	359,83	441,32	22,65
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	89,28	249,75	179,73	798,23	1.508,77	89,01
Kuru Meyve ve Mamulleri	5.005,28	6.817,58	36,21	66.120,54	60.576,96	-8,38
Madencilik Ürünleri	220,91	0,19	-99,91	509,00	26,59	-94,78
Makine ve Aksamları	211,43	1.060,20	401,44	3.944,00	8.254,05	109,28
Meyve Sebze Mamulleri	568,80	523,70	-7,93	1.299,20	3.641,34	180,27
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	421,35	186,59	-55,72	1.696,64	1.212,86	-28,51
Mücevher	0,00	0,00		0,00	0,00	
Otomotiv Endüstrisi	0,34	4,57	1237,77	136,85	703,05	413,72
Savunma ve Havacılık Sanayii	0,00	0,00		62,45	0,00	-100,00
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	4.774,51	1.969,68	-58,75	12.722,52	12.937,58	1,69
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		102,05	0,00	-100,00
Tekstil ve Hammaddeleri	1.669,62	1.818,91	8,94	10.902,82	7.082,59	-35,04
Tütün	1,06	0,00	-100,00	9,89	0,00	-100,00
Yaş Meyve ve Sebze	286,03	824,20	188,16	508,41	910,14	79,02
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	0,73		12,84	24,42	90,17
TOPLAM	22.716,89	17.203,05	-24,27	168.805,79	136.669,02	-19,04

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2020 yılı Haziran ayı ihracat tutarı yaklaşık 17,2 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2019 yılı Haziran ayının ihracat rakamı olan 22,7 milyon Dolara göre %24,27 azalış anlamına gelmektedir. 2020 yılı 6 aylık toplam ihracat tutarı ise 136,6 milyon Dolar olup 2019 yılı 6 aylık ihracat tutarı olan 168,8 milyon Dolara göre %19 azalış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2020 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	24.608.235	9.144.294	681.431	255.819
Şubat	21.811.666	8.281.946	857.715	340.210
Mart	23.620.090	8.901.087	1.336.332	482.753
Nisan	18.661.553	7.121.784	367.332	126.190
Mayıs	12.515.447	4.649.941	231.078	101.200
Haziran	13.694.540	5.162.443	370.931	134.585
Temmuz				
Ağustos				
Eylül				
Ekim				
Kasım				
Aralık				
Toplam	114.911.531	43.261.495	3.844.819	1.440.757

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ocak	4	14	30	1.291	201	2.141
Şubat	5	10	35	197	740	1.521
Mart	8	5	64	36	616	93
Nisan	4	7	348	32	224	262
Mayıs	6	4	46	56	657	346
Haziran						
Temmuz						
Ağustos						
Eylül						
Ekim						
Kasım						
Toplam	27	40	523	1.612	2.438	4.363

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2020 Mayıs Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 MAYIS (BİR AYLIK)								2019 MAYIS (BİR AYLIK)							
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
25	0	14	4	0	2	0	1	36	0	14	5	0	0	0	3

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2020 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 OCAK-MAYIS (BEŞ AYLIK)									2019 OCAK-MAYIS (BEŞ AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		
166	7	84	28	3	22	1	42	159	2	75	20	0	15	3	42		

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	8.865	11.551	15.968	3.106
Şubat	7.358	6.510	8.695	3.297
Mart	7.001	6.432	6.265	3.937
Nisan	2.382	8.525	12.117	5.630
Mayıs	6.916	8.040	11.714	1.611
Haziran	5.520	3.281	5.203	
Temmuz	5.651	14.359	11.010	
Ağustos	2.791	15.141	2.756	
Eylül	3.848	11.072	9.158	
Ekim	16.979	29.973	4.570	
Kasım	7.340	25.853	2.562	
Aralık	6.174	21.091	6.601	
TOPLAM	80.770	161.829	96.617	17.582

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	4.162	4.136	12.259	6.541
Şubat	3.340	7.920	6.334	6.189
Mart	4.396	3.742	8.401	4.725
Nisan	3.882	6.036	7.901	5.222
Mayıs	4.291	5.461	4.872	4.169
Haziran	4.164	5.954	8.339	
Temmuz	4.185	6.794	12.586	
Ağustos	4.278	7.445	10.657	
Eylül	4.175	14.184	9.573	
Ekim	6.352	9.599	6.369	
Kasım	4.143	13.098	7.400	
Aralık	3.703	7.803	16.763	
TOPLAM	51.071	92.173	111.455	26.846

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

Aylar	2019			2020		
	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	233	417	650	276	612	888
Şubat	262	327	589	241	492	733
Mart	382	460	842	307	465	772
Nisan	249	445	694	148	228	376
Mayıs	262	329	591	183	327	510
Haziran	187	291	478	600	1.186	1.786
Temmuz	370	530	900			
Ağustos	431	660	1.091			
Eylül	498	874	1.372			
Ekim	452	835	1.287			
Kasım	552	692	1.244			
Aralık	828	1.005	1.833			
Toplam	4.758	6.979	11.737	1.755	3.310	5.065

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2020 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Ay/Tür	Patent Başvuru Sayısı	Faydalı Model Başvuru Sayısı	Marka Başvuru Sayısı	Tasarım Başvuru Sayısı
Ocak	3	1	54	0
Şubat	6	1	42	0
Mart	2	1	58	6
Nisan	7	0	30	2
Mayıs	2	1	48	1
Haziran				
Temmuz				
Ağustos				
Eylül				
Ekim				
Kasım				
Aralık				
TOPLAM	20	4	232	9

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

7) Bankacılık İstatistikleri

Tablo 10: Malatya’da Mevduat İstatistikleri (Bin TL)

Tür	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı (TL)	Tasarruf Mevduatı (Döviz Tevdiat Hesabı)	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat (TL)	Diğer Mevduat (Döviz Tevdiat Hesabı)	Toplam Mevduat
2019 Aralık	6.556.641	3.574.836	2.981.805	1.428.439	1.038.436	390.003	7.985.080
2020 Mart	7.391.382	4.011.199	3.380.183	1.775.588	1.275.327	500.261	9.166.970

Kaynak: BDDK

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TSKB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu